

ÁRA 1500 KORONA

VASÁRNAP

**POLITIKAI, TÁRSADALMI ÉS MEZŐGAZDASÁGI
KÉPES HETILAP**

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
Budapest, VI., Ó-utca 10. sz.
Telefonszámok: 42-49, 198-04.

**MEGJELENIK
MINDEN
VASÁRNAP**

Előfizetési árak: Egész évre 62.000 K
Félévre 31.000 K, Negyedévre 16.000 K
Egyes szám ára — — — — — 1.500 K

Budapest, 1924.

V. évfolyam, 39. szám.

Vasárnap, október 5.

Amire minden falunak vigyáznia kell...

A földreformot minden faluban úgy kell megoldani, hogy nyomában általánosan nyugalom szállja meg a lelkeket. Az természetes, hogy akár-milyen becsületesen hajtják végre a reformot, mindig lesz néhány izgága ember, aki nincs megelégedve. De úgy szokták mondani, hogyha a jó Isten maga lejönne földreformot csinálni, még az se tudna talán mindenkinek a kedvére tenni. Ép ezért csak arról van szó, hogy általánosságban megnyugvást biztosítson a reform elintézése.

A földművelő nép boldogulása és nemzeti összetartásunk volt mindenkor a cél, mikor a törvény józan végrehajtása érdekében dolgoztunk. Most is azt tesszük, mikor a reform végrehajtásának fontos szakaszánál minden falu figyelmét föl hívjuk a bíraskodás új rendjére.

Egy-egy falu földreform-ügye nem a helyszíni tárgyaláson dől el, hanem Budapesten az Országos Földbirtokrendező Bíróságnál. Ez a bíróság hoz ítéletet a helyszíni tárgyalást vezető bíró javaslata alapján. Eddig a bíróság zárt ajtóik mögött tanácskozott az ítélet meghozatala előtt. Nem volt szükség ügyvédre, mert egyik fél se vehetett részt a tárgyaláson. A földreformnovella azonban változtatott ezen a renden. A nemzetgyűlés határozata folytán októbertől kezdve az Országos Földbirtokrendező Bíróság a megváltási javaslatokat nyilvánosan tárgyalja. A tár-

gyaláson a megváltást szenvedő földbirtokosok és a földet kérők — ez utóbbiak a választmány három tagja útján — személyesen és jogi képviselőik útján jelen lehetnek.

Az Országos Földbirtokrendező Bíróság az egyes községek megváltási ügyeinek tárgyalására határnapot tűz ki. A határnapot az illetékes tanács elnöke hét nappal előbb tűzi ki. Most már az a kérdés, hogyan értesülnek erről a határnapról a felek? Az Országos Földbirtokrendező Bíróság nem idézi meg a tárgyalásra őket, hanem csupán a bíróság folyosóján kifüggesztett hirdetőtáblán közli az egyes tárgyalási határnapokat.

Nagyon természetes, hogy erről magától sem a birtokos, sem az igénylők nem szerezhetnek közvetlen tudomást. A bíróság viszont nem értesíthet minden egyes felet, mert ez rendkívül megszorítaná a bíróság amúgy is sok bürokratikus munkáját. Végére is mindenkinek saját érdeke, hogy — ha a mód adva van — tudomást szerezzen róla, mikor kerül saját ügye tárgyalásra.

Gondoskodás történt arról, hogy a földigénylők is értesüljenek, mely napon tárgyalja falujuk megváltási ügyét az országos bíróság. A „Falu” Országos Földműves Szövetség (Budapest, VIII., Vas-u. 10.) magára vállalta, hogy a hozzá forduló falvak népét rögtön értesíti a tárgyalási nap ki-tüzéséről.

Magyar nemzetgyűlési képviselők Milánóban.

A milánói szabadságszobor megkoszorúzása. Rubinek István dr. beszédet tart a szobor előtt.

Ez a szövetség a falvak ügyének védője, bizalommal fordulhat hozzá minden falu földigénylő választmánya, mert ez a szövetség a földművelésügyi minisztérium felügyelete alatt működik földreformügyekben.

A szövetség nemcsak az értesítést vállalja, de azt is, hogy saját ügyészeivel képviselteti a nyilvános tárgyaláson a földigénylőket.

Erre nagy szüksége van minden falunak, mert egész bizonyos, hogy a megváltást szenvedő földbirtokosok ügyvédekkel képviseltetik magukat a tárgyaláson. Ha már most a földigénylők jogvédelem nélkül maradnak, ebből csak hátrány származhatik rájuk az ítéletnél.

Minden falu jól teszi tehát, ha már most ír a «Falu» Országos Földműves Szövetségnek s felkéri, hogy igénylőinek védelmét az OFB-nél vállalja el. Ezzel eleve biztosítja magát, hogy előre értesül a tárgyalási határnapról s nem marad jogvédelem nélkül a tárgyaláson.

Budapest, október 4.

Az októberi vértanuk. A szegénytelen október, mely 1918-ban nemzeti szerencsétlenségünk forrása lett, nem fogja elhomályosítani a dicső októbert, mely 1849-ben a tizenhárom aradi vértanu homlokára font glóriát. Újra elérkezett október hatodikának évfordulója. Visszahozza emlékeztünkbe az aradi gyásnapot, melyen a bosszúvágyó ellenség legdicsőbb vezéreinket hurcolta bitófa alá. Az ellenség tette ezt, mely maga nem tudott legyőzni bennünket. S az aradi vértanuk mégse haltak meg hiába. Magyarország föltámadt a halottaiból. A szabadságharc óta lezajlott a világháború. Új és sokkal több vértanunk lett. Az ellenségek, akik haddal támadtak ránk, megint nem bírtak legyőzni. Amerikát hívták segítségül. A segítségre siető nagyhatalom ismét visszavonult, mint 1849-ben az orosz és a bosszúvágyó ellenség, mely nem birt legyőzni, erőszakoskodott rajtunk a védteleneken. Arad maga is elveszett, hazánkat szét-darabolták. De mit mond október hatodikának szelleme. A vértanuk nem haltak meg hiába: Magyarország megint föltámad, mint akkor, 1849 után...

Szalámi a csapdában. De sokat is bosszankodtunk pár éven át, hogy a tőzsdén munka nélkül milliókat nyernek a spekulánsok. Bizony elkésértett bennünket, hogy becsületes munkából alig lehet megélni, míg a pénz romlására spekuláló kalandorok úsznak a jólétben. Annál jobban esik látni, hogy mióta a külföldi kölcsön sikerült és a pénzt a Bethlen kormány állandósította, megfordult a kocka. A tőzsdén megszűnt a vig élet. Megjött a dér a spekulánsokra. A tőzsdei papirok alaposan leestek s nem hogy nyerni nem lehet rajtuk, de a tőzsdések nagyobb része bankrotot mondott. Ki megszökött az országból, ki a rendőrségre került, ki meg fölkopott állal várja hiába a csillagot... A napokban egy páran utolsó kétségbeesésükben még egyszer próbálták szerencsét. Az egyik szalámi-gyár részvényeit, amelyeket rájuk bíztak ügyfeleik zálogul a tőlük kapott kölcsönökért, a tőzsdén eladták. Ügyfeleik a kölcsönt visszafizették s követelték vissza a szalámi részvényeket. Persze nem tudták visszaadni. Hogy a börtöntől szabaduljanak, ötven-szemes áron is keresték már a szalámi papirokat, hogy visszadhassák ügyfeleiknek. Végül is a rendőrség kezére kerültek.

Igy történt meg, amire még nem volt eset, hogy szalámi került a csapdába s arra ment a görény. A görények megint pörül jártak s szomorúan kell tudomásul vennök, hogy elmúlt már a szabad prédálás ideje. Újra a munkának van becsülete. Fosztoztatásból nem lehet élni.

MI HIR (A POLITIKÁBAN?)

Gróf Bethlen István miniszterelnök, aki a múlt héten érkezett vissza Genfből, a hét elején megjelent a miniszterelnökségen, ahol Vass József helyettes miniszterelnökkel és Rakovszky Iván belügyminiszterrel együtt tanácskozott, akik őt a folyó ügyekben informálták. Daruváry Géza külügyminiszter a genfi tárgyalásokat, különösen a lefegyverzés és a leszerelés kérdésében hozott határozatokat ismertette a miniszterelnökkel, aki még a kérdés tárgyalása előtt hagyta el Genfet.

A szanalási program egyik legfontosabb pontja **a takarékoság legmesszebbmenő érvényesítése az egész államháztartásban.**

Ennek a takarékoságnak a keresztülvitelére a kormány elhatározta, hogy

a nemzeti tagjaiból és magasállású tisztviselők közül takarékosági bizottságot állít fel,

amely az állami élet minden részletében igyekezni fog a kiadásokat a bevételekkel összhangba hozni. Eszerint a takarékoság nemcsak abban fog nyilvánulni, hogy a hivatalok papírral, szénnel, fával, világítással és általában anyagokkal takarékoskodjanak, hanem abban is, hogy a személyzeti létszám a lehetőségig csökkentessék.

A nemzeti gyűlés október 7-én ismét megkezdte tanácskozásait.

A forgalmi adóátalányozások terén mutatkozó sérelmek orvoslása végett a szombathelyi iparosság és a zalaegerszegi iparosok és kereskedők küldöttsége kereste fel Bud János pénzügyminisztert. A miniszter a küldöttség szónokeit nagy figyelemmel hallgatta meg és kijelentette, hogy a panaszoikat sürgős revízió alá veszi és a kormány az adóügyi igazságtalanságokat orvosolni fogja.

+MEZŐGAZDASÁG+

A gabona és a lucerna szárférge.

Irta: Schilberszky Károly dr.

A mezőgazdasági növények között némelyek tetemes mértékben szenvednek egy szárféregokozta tőkösödéstől. Parányi fonálféreg a kártevő, amely *Tylenchus devastatrix* néven ismeretes; alig 1 mm. hosszú, átlátszó fonálszerű állatka, tompa fej- és hegyes farkvéggel. A fejvégen nyílik a nyelöcső, amely finom — hátulso szélén háromlebenyű gombbal ellátott — tüskét rejt magában; mögötte a garat közepén következik egy gömbölyű izmos duzzanat, mely szívógymor gyanánt szolgál.

A parányi fonálféreg több növényfajnak földalatti és földfeletti szártagjaiban és azok elágazásaiban élnek, sohasem fordulnak azonban elő a gyökerekben. A burgonyán, a tatárkán (hajdina), jácinton és a vöröshagymán kívül főképen a rozson, a búzán, a zabon, a lucernán és a lóherén fordul elő, mivel ez utóbbiakon gyakran fenyegető módon

szokott pusztítani. A növények belsejében a féreg ismételtlen petézik. A kikelő ivadékok a növényről eltávoztván, a talajon keresztül más növényekbe vándorolnak; ha nem akadnak ilyenekre, akkor tetszhalottas állapotban egy esztendőnél is hosszabb ideig elhelvehetnek, de életben maradhatnak.

A rozson a tünetek a következők: tavasz elején a zöld vetésben sárga, többé-kevésbé kipusztult foltokat láthatunk asztallapterjedelemben vagy azon túl. Itt a növények el vannak pusztulva, vagy elhalófélben találhatók. A pusztult foltok szélein a még élő rosnövények sajátzerű állapotot mutatnak: egészséges zöld szín dacára rendkívül erős tő-sarjadzás észlelhető, miért is azok jókora földterületet borítanak be; egyúttal a szár töve feltűnően, hagymaszerűen — gyakran óriási mértékben — megdagad, továbbá a levelek a rendesnél rövidebbek maradnak és a szélek gyakran hullámosan fodrosodnak vagy dugóhúzószzerűen összekorodnak. A növény magasságbeli növekedése a szártagok megrövidülése miatt nagyon csökkenik és okozza azt, hogy a kalász vagy egyáltalában nem tud kiemelkedni a levélhüvelyből, vagy pedig apró és hitvány marad. A zabon a tünetek hasonlóak. A beteg növények színe jellegzetes hamvaskék árnyalatot mutat.

A szárféreg már őszkor, csakhamar a kikelés után támadja meg a gabonát, már a talajban várja az új vetést és ugyancsak a talajba vonul vissza, amikor a tönkrement vetés rohadni kezd.

A lucernán és a lóherén a szárféreg számos hajtásnak az elnyomódását idézik elő, amely nem ritkán gömbölyű, gubacszerű képződménnyé alakul, egyébként pedig a rendes szárvastagságnak a négyszereséig is megduzzadhat. A levélkék is többnyire el vannak korcsosodva és gyakran csak pikkelyszerűen fejlődnek ki.

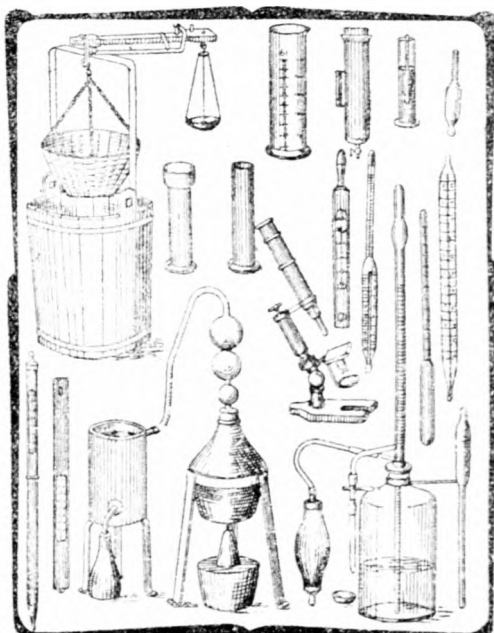
Védekezés. 1. Mellőzni kell gondosan, hogy szárféregtől fertőzött szántóföldi talajt más területekre hurcoljanak el. 2. Trágyázási szempontból ajánlatos, hogy tavaszkor a fiatal növényeknek gyors növekedése biztosítva legyen, miáltal azok gyorsan kerülhessenek abba a fejlődési állapotba, amelyben a szárféreg okozta veszedelemtől már nem kell tartani. Ez elérhető nitrogéntrágyázással (pl. 100 kg. salétromot 1 hektárra), amikor a növény megindult. Minden későbbi eljárás azonban bizonytalan sikerű és kiváltképpen egészen hatástalan akkor, ha már a kóros elváltozásoknak a tünetei észrevehetőek. 3. Ha nagyon fertőzött valamely terület, kitűnő sikerrel használhatók a fogó vagy csalogató növények. Evégből mindenképp a fertőzött szántóföldi foltokon a növények kiszedendők, még pedig méteres szegélyben a környező bántatlan növények is; nagyobb területeken sekély járatú kultivátorral végezhető ez a munka. A kiszedett növények a szántóföldről elhordva, száraz időben kupacokban eltűzelendők vagy esős időben oltatlan mészrel összelapátolandók. A felszabadult talajokba azonnal vessünk tatárkát (hajdina), amelybe a szárféreg vándorolnak; a tatárkát ne engedjük beérni, hanem zölden takarmányozzuk vele. Minthogy a féreg a nyár folyamán a tatárka szárában tetemes magasságra hatolnak, arra lehet számítani, hogy a kaszálás folytán a szárféreg túlnyomó része a learatott takarmányba kerül; evégből ajánlatos a kaszát mélyen aláereszteni. Az így megüstítött szántóföldeken már a következő esztendőben bő hozammal lehet természetni, ha a fentemlített trágyázási szempontot figyelemre méltatjuk. Ha időközönként a szárféreg fenyegetően megint jelentkeznek, az eljárást meg kell ismételni. 4. Golyóüszögös búzavetőmagot ne használjunk; a golyóüszög legnagyobb részét a konkolyozórostával (triór) lehet eltávolítani; mivel pedig búzánál nagyobb szemű golyóüszög is van a vetőmagban, csávázni is szükséges, még pedig 150 liter víz + 1 kg. 66 fokos angol kénsav folyadékkeverékben 24 órán át. Nagyon előnyös ez a módszer, mivel a kénsav egyúttal megöli a búza kőüszögének a spóráit. 5. Ajánlatos gabonafélék után legalább két esztendőn át kapás- vagy takarmánynövényt természetni.

A burgonyagumók keményítőtartalmának egyszerű meghatározási módja.

Irta: Windisch Richárd dr.

Az olyan gazdaságokban, amelyek burgonyát nagyobb területen ipari célokra termesztenek, rendszerint kísérleteznek is különböző fajtákkal, hogy ily módon megállapíthassák a kérdéses gazdaság viszonyai között, melyik a legmegfelelőbb fajta. Akár szeszfőzésre, akár keményítőtgyártásra kívánják felhasználni a burgonyát, mindkét esetben annak keményítőtartalma a fontos. Még pedig nem a gumók százalékos keményítőtartalma, hanem a holdankénti keményítőhozam lényeges. Minél több keményítőt szolgáltat valamelyik burgonyafajta kat. holdanként, annál értékesebb az szesz- vagy keményítőtgyártási célokra.

Adott esetben tehát célszerű lesz, ha a gazda beszerzi ama készüléket, amellyel a burgonya keményítőtartalmát a gyakorlat céljaira kielégítő pontossággal gyorsan meg tudja határozni.

Műszerek és vegyszerei edények. Balról a felső sorokban a Reimann-féle burgonyamérleg látható.

A burgonya fajsúlya és annak keményítőtartalma egymással igen szoros összefüggésben állanak. Miért is a fajsúlyból, táblázatok segítségével, a keményítőtartalom megállapítható.

A gyakorlat számára egyszerűsítették a dolgot és szerkesztettek ú. n. burgonyamérlegeket, amelyek mindenféle számítás mellőzésevel lehetővé teszik a keményítőtartalomnak gyors, a gyakorlat céljaira kielégítő pontosságú meghatározását.

Ilyen burgonyamérleg a Reimann- s a Parow-féle. Mindkettőt elve ugyanaz.

A burgonyamérleg fa- vagy vaskádón megfelelően elhelyezett tizedes mérleg. A mérleg egyik karján csésze van a súlyok befogadására. A mérleg másik karján egymásfölköt, két megfelelő bőségű drótkosár függ. E kosarak közül az alsó tiszta, 17-50°-os esővízbe merül, a felső pedig a levegőben függ. Használat alkalmával az egyensúlyba hozott mérleg felső kosarában pontosan lemérünk 5 kg. tiszta megmosott és ruhával szárazra törölgetett burgonyát. Majd az alsó kosárba rakjuk át ezeket s amidőn a gumókhoz tapadt levegőt a kosár mozgatásával eltávolítottuk, lemérjük ezek vízalatti súlyát.

Ezután a táblázatból kikeressük a száraz anyag- és a keményítőtartalmat.

Ha a felső kosárban — levegőn — lemért 5 kg. súlyú burgonya, víz alatt lemérve 3709 súlyú volt, ennek keményítőtartalma 13-90%. Ha 480 gr. súlyú volt, keményítőtartalma 19-50%.

A burgonyamérleg használatánál tehát csak két mérés kell végeznünk és minden számítás mellőzésével kikereshetjük a táblázatból a százalékos keményítőtartalmat.

A Parow rendszerre szerint készült burgonyamérleg ugyanolyan, mint a Reimann-féle. De az egyes súlydarabok helyett tolösúlyok vannak rajta, amelyeknek ide-oda való mozgásával történik a mérés. A mérleg karján lévő kisebbik tolösúly állásából az osztályozott karon, a keményítőtartalom *közvetlenül* leolvasható.

Eme mérleg használata tehát még egyszerűbb, mert táblázatra sincsen szükség.

A burgonyamérlegek mindegyikéhez részletes használati utasítást mellékelnek. A gyakorlatban *pontosan ama utasítások szerint kell őket használni*, ellenkező esetben *hibás eredményeket kapunk*.

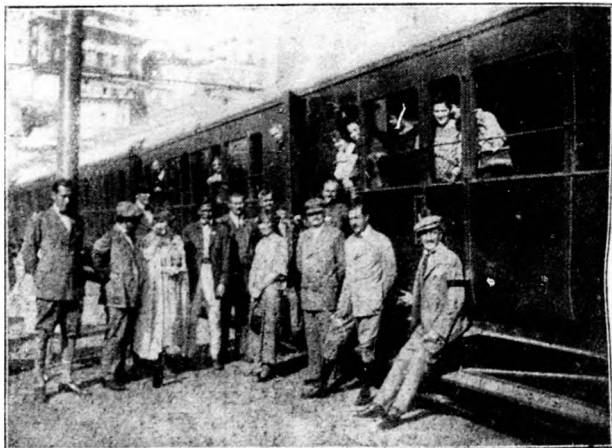
Csakis egészséges, tisztára megmosott, teljesen érett, hibátlan burgonyák keményítőtartalma határozható meg a burgonyamérleg-k segítségével. Nedves rothadású, beteg, romlott, éretlen, összeaszott, erősen kicsírázott vagy más úton-módon rendellenes burgonyák keményítőtartalma eme mérleg segítségével meg nem határozható.

Őszel minden földet meg kell szántani! A hosszú ősz valószínűleg lehetővé teszi, hogy minden gazda idejében elkészüljön a vetéssel és még lesz elegendő ideje arra is, hogy minden egyéb földjét, mely a tavasszal kerül vetés alá, még a tél beállta előtt alaposan, mélyen megszánthasson. Az a gazda, ki ezt elmulasztja, önmagának legnagyobb ellensége. Ha ugyanis egy szántót ősszel nem szántanak meg, akkor kemény felületéről a hőlé és más csapadék mihamar elszivárog és így a talajba kevés nedvesség jut. Pedig de nagy szükségük lesz majd rá növényeinknek a jövő tavasz és nyár szárazabb heteiben, mikor majd a felhőkől nem hull alá egy csepp se, hanem abból kell megélniök, mi a talajba a télen összegyűlt. Az előrelátó gazda tehát az őszi szántást már azért se mulasztja el, mert így biztosítja, hogy növényei az esetleges szárazságtól, mi nálunk már majdnem minden évben jelentkez, kevésbé fognak szenvedni. Mikor pedig a tavasz beköszönt, az ősszel meg nem szántott földre jó ideig nem lehet reámenni, még kevésbé megszántani, mert a felső része sáros. Így későre marad a vetés, minek mindig a gazda vállalja kárát, mert a késői vetés szenved leginkább a nyári melegtől és szárazságtól. Ezzel szemben az ősszel kellőleg megszántott földön a hantok — legyenek azok még oly nagyok — és a barázdahasábok — legyenek még oly szalonnásak — a fagy következtében szépen elporhadnak, a bennük levő talajszemcsék növényi tápanyagai feltárodnak, a talajfelület az első tavaszi szellő hatására megszikkad s így már a tavasz kezdetén készen van földünkön az ideális magyag. Nem kell tavasszal szántani se, csak megboronálni a földet és már kész a tavaszi talajművelés. Megbecsülhetetlen előnye még az őszi szántásnak az, hogy idejében elvégezve, csírázásra ingerli a legzavóssabb gyomok (pl. vadrepce) magvait. A fiatal, gyenge gyom azután az első fagy alkalmával tönkre megy. Az óvári akadémiának volt egy híres tanára: Cserhádi Sándor. Ő azt szokta mondani, hogy amely gazda földjeit ősszel nem szántja meg, attól a földet el kellene venni, mert nem érdemli meg. S igazra volt a híres tanárnak! Aki az őszi szántást az előbb felsorolt tények dácára is elmulasztja, abban nincs egy cseppnyi gazdasági érzék, az hagyja ott a földművelés mesterségét!

A kukorica beérésének siettetése. Nagyon sok helyen későre maradt a tengeri vetése s így a teljes beérés késik, ami nem csekély baj. Szerencsére az ősz melegebb mint máskor lenni szokott s ez még sok késedelmet orvosolhat. Az érés siettetésének azonban van egy mesterséges eszköze is: nevezetesen a cső föltölti szár levágása. Ehhez azonban csak akkor szabad nyulni, mikor már a kukorica levirágzott, minek legkönnyebben megállapítható jele az, hogy a csővének haja már teljesen leszáradt. Ilyenkor a cső felett két levelet meghagyva, az azon felüli szárszést levághatjuk. Ezzel a magtermésnek nem ártunk, másrészt a levágott zöldes és nagy cukortartalmú szárat meg is etethetjük. Olyan helyeken, hol a kukoricamoly gyakori, a címer levágásának az az előnye is van, hogy elpusztítjuk a moly álcáját, mely ilyenkor a címer szárában élőködik.

A kukorica törése. Ha a kukorica megérett, amit a szárszűrésből és a mag megkeményedéséből lehet megtudni, a csövet a szárról letörök. Minél vastagabb a kukorica csutkája, annál inkább be kell várni a teljes érését, mert a vastagszárú kukorica nyirkos csutkája a görében csak nehezen szárad, a kukorica igen könnyen megdohosodik vagy megpenészedik. Abban az esetben, ha levelesen török le a kukoricát, arra kell ügyelni, hogy ne törjenek többet, mind amennyit még aznap megtudnak fosztani, mert különben könnyen megfűlled a kukorica. A fosztással össze kell kötni a kukorica válogatását is. A kisebb termelők a kukoricát koszorukba kötik s ez esetben a leveleknek egy részét meghagyják a csövön, különben pedig a lefosztott kukorica a görébe kerül. A kukorica szárat vagy mindjárt a törés után, vagy ha a sürgősebb dolog véget ér, vágják ki tőből. A vékonyabb kukoricaszár elég jó takarmány és ezért igyekezni kell, hogy az mihamarabb levágassék, mert ha az érett kórót sokat veri az eső, az értékéből jelentékenyen veszít.

A burgonya kiszedése után ne hagyjuk a szárat és a rothadt gumókat a szántóföldön, hanem égessük el. A lombozaton esetleg, a beteg, rothadt gumókon pedig biztosan a burgonyabetegségek okozóinak százezrei vannak, melyek a következő években a földön szétszóródnak. Így azután nem csodálkozhatunk, ha földünkön a legegészségesebb vetőgumók használata mellett is mindig beteggebbek és betegebbek lesznek a burgonyatövek és évről-évre csökken a termés.

Magyar nemzetgyűlési képviselők Olaszországban.

A magyar társaság egy része a genuai pályaudvaron.

A juhtej átlagos összetétele a következő: sajtanyag 5—6%, zsír 6—7%, tejcukor 4—5%, ásványi anyagok 0.9%. A friss fejős juh teje higabb (2—3% zsírtartalmú) szokott lenni, míg a fejszi idény végén már tejszűrűségű (9—10% zsírtartalmú) a juhok teje. A juhtej tehát átlagosan sűrűbb és zsírosabb, mint a tehéntej, miért is a belőle készült túró több és jobbízű.

TANÁCSADÓ

Kérdés. 1. Fialat fenyőfáimnak nem árt-e meg a tél? 2. Egy milliárd hány millió? 3. Egy tonna hány métermázsza? (5582.) — **Felelet.** 1. A téli hideg nincs ártalmára a fenyőnek, ha azonban az nem közönséges fajta, falevelet, szalmát lehet rá-takarni. 2. 1000 millió. 3. 10 métermázsza (1000 kilogramm).

Kérdés. Hol kaphatók fajsúlymérők? — **Felelet.** Erdély és Szabó műszergyárában, Budapesten, IX., Liliom-utca 46.

A kiadóhivatal üzenetei. Ifjú V. J. Vásárosdombó. Gyűjtse bélyegeit mindaddig, amíg egymillió névértékű nem lesz és akkor küldje be. A küldött könyvet jó állapotban juttassa vissza, írja meg, milyen jutalomkönyvet kapott és a könyv küldésének postadíját mellékelje.

Borszivattvúk, bortömlők, vörösréz főzőüstök, valamint egyéb borgazdasági gépek és szerek legjutányosabban kaphatók Nagy Ignácnál, Budapest, VII., Károly-körút 9.

VASÁRNAPTÓL VASÁRNAPIG

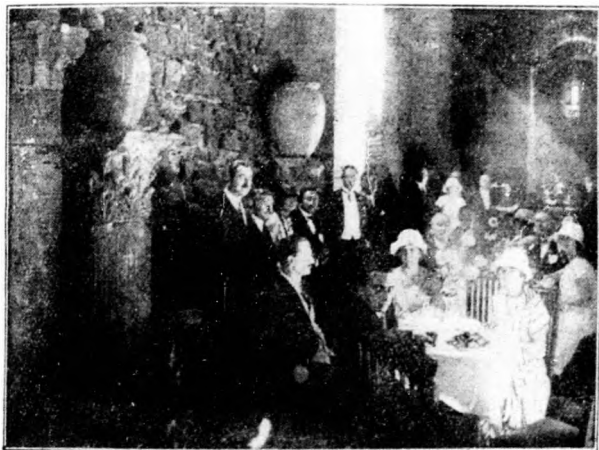
Gazdatársadalmi hírek.

Magyar lovakat visznek Törökországba.

Törökország lótenyésztésének újjászervezését határozta el a török kormány. Egyben azt is elhatározta, hogy a szükséges kanca- és tenyészménnyagot Magyarországról szerzi be s innen elsősorban is Mezőhegyes-vidéki Nonius-lovakat akar Törökországba vinni. A tenyészlovak beszerzésével járó egész munkát a török kormány a Magyar Gazdák Lótenyésztő Szövetkezetére bízta, amely az első Nonius-ménékből is kancákból álló szállítmányt, amelyet a török kormány kiküldött bizottsága a legnagyobb megelégedéssel vett át, a napokban indítja útján Kisásziába.

Esztergomba helyezték a tatai erdőgazdasági iskolát.

A földművelésügyi miniszter a román megszállás következtében a Temesvár melletti Vadászerdőből menekülni kényszerült és ideiglenesen Tata-Tóvárosban elhelyezett m. kir. erdőgazdasági szakiskolát, valamint a hadisligeti m. kir. erdőőri és vadőri iskolát Esztergomba helyezte át. A tanítás az 1924–25. tanévben már Esztergombában lesz.

Magyar nemzetgyűlési képviselők Olaszországban.

A magyar társaságot Róma polgármestere vendégül látja a Kapitolum óskori leletekkel díszített pincéjében.

A vámkülföldről visszahozott borok váma.

A legutóbbi minisztertanács a bortermelők érdekében nagy jelentőségű határozatot hozott a vámkülföldről visszaérkező borok behozatalának ügyében is. Az 1907. évi 53-ik törvénycikk szerint a vámkülföldről visszajött áru ugyanis csak akkor hozható be vámmentesen, ha az árut változatlanul küldték vissza és azonosága megállapítható. Tekintettel arra, hogy a külföldi vámhatalóságok bizonylatai dacára, amelyek szerint a leszállított borok külföldön vámráz alatt tartottak, az áruk önmaguk azonoságát kétségtelenül nem igazolják, a minisztertanács úgy határozott, hogy a vámtörvény fenti rendelkezésére nem nyerhet alkalmazást. A vámhatalokat ezért értesíteni fogják, hogy ilyen visszahozott borokat behozatali engedély nélkül ne kezeljenek, hanem az egyes esetekre külön kérelmet terjesszenek a pénzügyminiszter elé.

Új marhalevelkezelési díjak.

A földművelésügyi minisztérium október 1-től aranykoronában az alábbi marhalevelkezelési díjakat lépteti életbe: 1. Egy marhalevel kiállításának díja, tekintet nélkül a rájegyzett állatok számára, 10 aranyfillér. 2. Tulajdonátviteli nyilatkozat rávezetésének díja 6 aranyfillér. 3. Állategészségügyi bizonyítvány megújításának, a külön eszközölt irányításnak, valamint a lejegyzésnek díja 4 aranyfillér. A papírkoronában fizetendő díjak átszámításánál az aranykoronának a pénzügyminiszter által minden hónapra néve közzétett értéke veendő irányadóul.

A dohánytermelők mozgalma.

A dohánytermelő gazdák helyzetük javítására országos mozgalmat indítottak. A mozgalom egységes vezetését az ország minden részéből megnyilvánuló kérelmekre az Országos Mezőgazdasági Kamara vette kezébe s a Dohánytermelők Országos Egyesületével karöltve, terjedelmes memorandumra lépett a kormány elé. Az emlékiratban azt kéri a termelők, hogy a dohány beváltási ára hozassék arányba a termelési költségekkel, a termelők részére megfelelő összegű holdpénz előlegek, valamint hosszabb lejáratú berendezési hitelek engedélyeztessenek és általában a dohányjövedékek számos, már elavult és nehézkes rendelkezése változtassék meg a mai igényeknek megfelelően.

A magyar szőlősgazdák tokaji vándorgyűlése.

A magyar szőlősgazdák egyesülete szeptember 24-én tartotta ezévi vándorgyűlését Tokajban. Napirenden a Tokaj-hegylajai borvidék érdekeinek védelme szerepelt. Délélt 10 órakor nyitotta meg Kasinszky Viktor országos elnök a gyűlést, amelyen közel kétszáz főnyi szőlősgazda vett részt. Megjelent Turánszky zempléni vármegyei főispán is. Maillot Nándor báró hegyaljai nemzetgyűlési képviselő rövid felszólalása után Mosolygó József görögkatholikus lelkész terjesztette elő a hegyaljai szőlősgazdák kívánásait, többek közt arra vonatkozólag, hogy a szénkéneget az állam szerezze be, szállítási kedvezményeket adjon, állami kezelésben lévő szőlőültetvényeket létesítsenek, töröljék el a tokaji borok luxusadóját, olcsó szállítást biztosítsanak a tokaji borok számára, szőlőkarókat és a szőlőtermelésre szükséges egyéb cikkeket vámmentesen lehessen behozni. Varga Dezső főfelügyelő földművelésügyi miniszteri és Varga Gyula miniszteri titkár kereskedelmiügyi miniszteri kiküldöttek válasza után Pálinkás Gyula, az ampelológiai intézet tanára tartott szakelőadást a tokaji bor mesterséges megjavításáról. Számos felszólalás során a többek közt megállapították azt, hogy Tokajhegyalján lehetőleg minél később kell megtartani a szüretet, hogy minél több aszubort termeljenek. A gyűlés után a Hangya étteremben bankett volt, majd Windischgrätz herceg pincéjébe vonultak a vendégek.

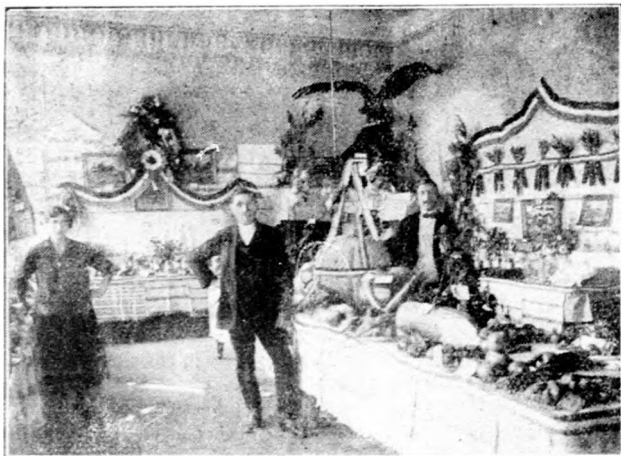
Magyar nemzetgyűlési képviselők Olaszországban.

A magyar képviselőknek az olaszországi képhetes tanulmányúton résztvevő csoportja már visszaérkezett. Mindenütt őszinte lelkesedéssel fogadták a magyarokat, az egyes városokban ünnepélyes fogadtatást rendeztek tiszteletükre. Milánóban nagy tömeg fogadta a magyarok különvonatát és a polgármester üdvözlésére Almássy László válaszolt. Comóban az olasz zenekar a magyar Himnusszal üdvözölte őket. Rubinek István nemzetgyűlési képviselő hatalmas tömeg jelenlétében a milánói garibaldisták sorfala között nemzetiszínű szalaggal ellátott koszorút tett az olasz szabadság-szobor talapzatára lelkes magyar beszéd kíséretében, amelyet Carbone olasz tiszt, aki az olasz misszióval Budapesten működött, tolmácsoló olasz nyelven, s amelyet a közönség hatalmas tapsal és «Evviva» kiáltással fogadott. A magyarok megjelennek Rómában a Szent Atyánál is, aki megáldotta őket. Ugyanitt Mussolini miniszterelnöknél is megjelentek, aki a legszívélyesebben társalgott el a magyar képviselőkkel és kijelentette, hogy külpolitikájának egyik tengelye a magyarság iránt való szinpátia, annyival is inkább, mert tudja, hogy a világháború felidézésében a magyar nemzetnek semmi része sincs. Rómában még koszorút tettek le az ismeretlen katona sírjára. Turinban pedig meglátogatták Kossuth Lajos lakóházát, ahol Szabó Sándor képviselő helyezte el az emléktáblára a magyarok nemzetiszínű szalagos koszorúját lendületes beszéd kíséretében. A beszédre a városi tanács kiküldötte válaszolt. A szép hazafias ünnepély a «Himnusz és Kossuth Lajos azt üzent» énekletével fejeződött be. A tiszteletükre rendezett ebédén Puky Endre olasz, Csizmadia András magyar nyelven mondtak beszédet, az esti lakomán pedig Héjj Imre és Almássy László mondtak felköszöntőt s Mussolini tárviratban üdvözölték. A magyarokat mindenütt nagy lelkesedéssel fogadták, elárasztották rokonszenvük minden jelével és az olasz lapok a legmelegebb barátság hangjával foglalkoztak a magyarok olaszországi útjával. A tanulmányút a magyar-olasz barátság ápolásában jelentős eredményt ért el.

Kövess tábornagy meghalt. Kövesházi Kövess Hermann báró tábornagy hétfőn reggel hetvenéves korában *hirtelen meghalt* Bécsben. Kövess tábornaggal az osztrák-magyar hadsereg egyik legkiválóbb hadvezére szálit sirba. Résztvett a gorlicei áttörésben s nagy része volt a második szerbiai offenzíva sikerében is. Később az olasz harcokban küzdött, az oláh betörés után pedig Erdélyben vezette a hadműveleteket és egyik főlzabadjtója lett szülőföldjének. Kövess Hermann ugyanis Nagyszébenben született. A háborúban sikert sikerre halmozott, soha vereséget nem szenvedett s kiváló képességeit még a hadvezetés nagymesterei, a németek is elismeréssel emlegették. Az összeomlás után Magyarország déli határainak védelmére készült, Károlyi Mihály züllött uralma azonban megakadályozta ebben. A forradalom óta előbb Budapesten, majd Bécsben élt csendes visszavonultságban egészen addig, amíg a halál elszólította történelmi alakját az élők sorából. Hétfőn temették el Budapestre hozott holttestét nagy katonai pompával a Kerepesi-úti temetőben.

A macedónok halálra ítélték Sándor szerb királyt. A belgrádi «Politika» jelentése szerint a macedon forradalmi szervezetek bosszút esküdtek Alexandroff Tódor haláláért s mert szerintük Belgrádba vezetnek az igazi gyilkosok nyomai, elhatározták, hogy a délszláv állam vezetőpolitikusait, de elsősorban Sándor királyt elteszik láb alól.

A nyiregyházi kisgazdák háziipari és terménykiállításának csoportja a jubiláris ünnepeken.

A kép közepén Kovács András, a Gazdaszövetség elnöke és baloldalt leánya, jobboldalt pedig Prékopa József tanító áll, aki a csoportot rendezte. A kisgazdák kiállítását a bírálóbizottság aranyéremmel tüntette ki.

Bírói ítélet a népbiztosoktól Peidl-kormány ellen. Gálócsy Árpád a «Közérdeklő Levelek»-ben megírta, hogy amikor a kommunizmus megbukott, Királyhidára sürgőny érkezett Peyer Károly akkori belügyminiszter névalírásával, amellyel a szökésben levő népbiztosoknak szabad utat enged. Így Peyer segítette kiszöktetni a véreskezű népbiztosokat. Peyer, a szociáldemokraták egyik mostani vezére sajtópórt indított Gálócsy ellen. A bíróság előtt Peyer tagadta a távirat elküldését. A tanuként kihallgatott Kiss Dezső nyugalmazott államvasúti főfelügyelő azt vallotta, hogy Peidl, akkori miniszterelnök utasítást adott, hogy a népbiztosokat szállító vonatot át kell engedni a határon. Lovászy Dezső postafőtiszt vallomásaiban elmondta, hogy augusztus elsején a délutáni órákban, a Peidl-kormány megalakulásakor a minisztertanács utasítást adott ki, hogy a királyhidai határrendőrséghez táviratot adjanak fel, amelyben a népbiztosoknak az országból való távozását engedélyezik. A bíróság több tanu kihallgatása után meghozta ítéletét, amely szerint Gálócsy Árpádot az ellene emelt vád alól felmentette. Kétségtelenül megállapítja a bíróság azt, hogy az egész Peidl-kormány felelős volt azért, hogy a népbiztosok az országból büntetlenül megszökhettek. Peyer pedig, mint belügyminiszter, különösen is felelős volt és kötelességmulasztást követett el, amikor minden rendelkezésre álló eszközzel meg nem akadályozta, hogy Kun Bélák az országot elhagyják.

A debreceni huszárezred Tisza István ünnepélye. Fényes keretek között zajlott le a debreceni volt kettős honvédszárezred emlékünnepe, melyet Tisza István és az ezred hősi halottjai emlékének szenteltek. Az ünnepségre a fővárosból lementek: vitéz Horthy István tábornok a kormányzó képviselőjében, József Ferenc királyi herceg képviselőjében Pintér Imre százados szárnysegéde, vitéz Nagy Pál tábornok, a honvédség főparancsnoka, Rakovszky Iván belügyminiszter, Hadházy Zsigmond Debrecen város és Hajdu vármegye főispánja, Magos György polgármester, a város és a vármegye tisztikara és sokan mások. Az emlékünnepe a honvédszáz laktanyában berendezett Tisza-szoba felavatásával kezdődött, ahol Tisza István gróf életnagyságú képét helyezték el. Ezután a kaszárnya udvarán leleplezték az ezred elesett hőiseinek emlékművét. Az ünnepség után a katonai díszmenet elvonult Horthy István tábornok előtt.

Az ötvenéves Jász-Múzeum ünnepe. A Jász-Múzeum ötvenéves fennállásának jubileumát vasárnap délelőtt 10 órakor ünnepelte díszközgyűlés keretében Jászberény társadalmá. Az ünnepségen a kultuskormány is képviseltette magát Czako Elemér dr. és Bárány Gerő dr. helyettesállamtitkárokkal. Az ünnepi díszközgyűlést a városháza nagytermében Mosó Dezső helyettespolgármester nyitotta meg, méltatta a nap jelentőségét, majd átadta a szót Simonyi Gyulának, aki a Múzeum fennállásának történetét ismertette. Ezután Czako Elemér dr. helyettesállamtitkár tartalmas beszédben ismertette a múzeumok fejlődésének történetét. Beszédét azzal a kívánsággal fejezte be, hogy a Jász-Múzeum is oly tanítómestere lesz a közönségnek, melynek tanítása végigkíséri az élet hétköznapi és vasárnapi útjain egyaránt s melytől megtanulhatjuk azt, hogy becsüljük meg a multunkat, legyünk büszkék arra, amik voltunk és igyekezzünk többek lenni annál, amik vagyunk. Az államtitkárnak nagy tetszéssel fogadott beszéde után Erdős András apátplébános indítványára a város táviratilag üdvözölte Klebelsberg Kunó gróf kultuszminisztert. Ezután a vendégek a Múzeum örökéke vezetésével megtekintették a városháza épületében elhelyezett múzeumot.

Felmentették a csongrádi bombapör vádlottait. A csongrádi bombamerénylet ügyében a szolnoki büntetőtörvényszék pénteken hirdette ki az ítéletet. A szolnoki királyi törvényszék a háromrendbeli gyilkossággal és huszonötrendbeli gyilkossággal kísérletének büntetvével vádolt Sinkó László és Bölönyi Miklóst elsőrendű, Fülöp Andor, Piroksa György, Piroksa János, Sági János és Sági Rókus másodrendű vádlottakat az ellenük emelt vád és következményeinek terhe alól felmentette. A bíróság elrendelte a fogva lévő vádlottak azonnali szabadlábrahelyezését is. Az indokolás szerint közvetlen bizonyíték nem merült fel arra, hogy a merénylet Sinkó László és társai követték volna el. A vádlottak visszavont beismerése és a per folyamán produkált közvetett bizonyítékok pedig nem szolgáltattak elég alapot ahhoz, hogy a vádlottak bűnösségét tagadásukkal szemben meg lehessen állapítani. Az ítélet ellen az ügyész felebbezést és semmisségi panaszt jelentett be, a vádlottak és védők megnyugodtak benne és az általuk bejelentett semmisségi panaszokat is visszavonták.

Borzalmas vihar pusztított Franciaországban és Oroszországban. A megáradt Néva folyó Pétervárnál kiöntött. Fokozta a szerencsétlenséget, hogy nagy vihar is pusztított a városban. A kár tetemes. Tizenkilenc ember meghalt. A kikötőben egy német gőzös elsüllyedt, több pedig súlyosan megrongálódott. Ugyancsak nagy vihar pusztított az elmúlt héten Dél-Franciaország gyönyörű vidékén, a Provenceban is. A vasúti forgalom Lyon és Nimes között megszakadt. A Provence vidékén dühöngő nagy viharban a megáradt folyó elszakította az egyik vasúti hidat. A hídon épen egy mozdony haladt át, amely a hiddal együtt a mélységbe zuhant. Egy katona, aki a mozdonyon volt, szénél égett, míg a mozdonyvezetőt a vízár elsodorta. Vaucluse megyében széles területek víz alá kerültek. A vihar hidakat tett tönkre és a fákat gyökerestül tépte ki. Sok szénapajta lángba borult. A vihar a szüretnek is sokat tártott.

Üllőn megvédik a gyermekek egészségét. Üllő nagyközség közönsége gyűlést tartott, amelyen megalakította az Országos Gyermekegészségügyi Társaság üllői fiókját s ki-mondotta, hogy a községében állandó ingyenes orvosi rendelőt nyit a szegény gyermekek részére, akiket ingyen gyógyszerrel, tápszerrrel és élelmiszerrrel lát el.

Magyarország ipari fejlődése. A béke utolsó évében a trianoni határokon belüli területen 2080 gyár volt, 1922-ben pedig 2593. Az üzemek számában tehát mintegy huszonöt százalékos emelkedés mutatkozik, ezzel azonban nem tart lépést az alkalmazott munkásoknak a száma, amely a háború előtti 219.282-ről mindössze 225.109-ig emelkedett. Az egyes ipari főcsoportok tekintetében csökkent a vas- és fémipari gyárak száma. Csökkenés mutatkozik még a kő- és agyagiparban, ruházati és sokszorosító iparban. A többi főcsoportok valamennyien emelkedést mutatnak az üzemek számát illetően, kivéve a gépipart, ahol a telepek száma 138-ról 180-ra emelkedett, az alkalmazott munkások száma azonban csökkent. A legnagyobb emelkedés a malomiparban mutatkozik, ahol az üzemek száma 137-ről 501-re növekedett, ami azt mutatja, hogy a kisebb vasmőrlőmalmokat nagymértékben fejlesztették kereskedelmi malmokká.

Győrszabadi község leégett. Győr vármegye egyik virágzó községét, *Győrszabadi*-t, az elmúlt kedden pusztító tűzvész elhamvasztotta. Délután két óraker jelentették a győri központi tűzörségnek, hogy a községben nagy tűzvész dühöng. Mire a tűzoltók kivonultak, egész csomó ház állott lángokban. Az erős szélben és a hiányos vízszolgáltatás mellett a tűzoltóknak erős munkájukba került, míg a tüzet lokalizálni tudták. Így is majdnem az egész község, 25 ház kivételével, a lángok martaléka lett. *Emberéletben szerencsére nem esett kár, de égési sebeket többen szenvedtek az oltás közben.* Nagyszámú ígás- és háziállat égett az elpusztult házakban és melléképületekben. A kár a leégett ingatlanokban eddigi becslés szerint meghaladja a *négymilliárd koronát*, de a termésben és egyéb elpusztult értékekben szenvedett kár nagyságát még nem ismerik. A tüzet ismeretlen okból kigyulladt szalmakazal okozta.

A Fővárosi Operettszínház elleni merénylők a bíróság előtt. A budapesti büntetőtörvényszéken az elmúlt héten tárgyalták a Fővárosi Operettszínház elleni merénylők ügyét. Az ügyészség magánosok elleni erőszak címén enelt vádat *Adorján Géza, Okolicsányi László, Márfy József*, mint felbujtók és társaik ellen, akik 1823 január 16-án megzavarták a színház előadását. A bíróság a lefolytatott bizonyítási eljárás után bűnösnek mondta ki a vádlottakat és ezért *Heffner Gyulát* másfélhónapi, *Hozmetz Ferencet* és *Valkó Józsefet* egyhónapi fogházra, másik kilencet 8–8 napi fogházra ítélte el. Adorjánt, Okolicsányit és Márfy-t a bíróság felmentette.

Borzalmas vihar Amerikában. Az amerikai jelentések szerint Minnesota és Michigan államokban igen heves vihar dühöngött. Több város romokban hever. Eddig a halottak száma negyven, a sebesülteké több száz. Az anyagi kár rendkívül nagy.

Németország a Népszövetségben. Németország kormánya elhatározta a Népszövetségbe való belépést. A kormány siettetni fogja Németország felvételét.

Százhuszonöt éves az alsóborsodi református egyházmege. Két napos egyházi ünnepség keretében ünnepelte meg az alsóborsodi reformátusság a nagytiszteletű alsóborsodi egyházmege fennállásának százhuszonöt éves fordulóját. Az ünnepség keretében tartott díszközgyűlésen báró *Bottlik István* egyházi főgondnok mondott magasszárnyalású beszédet, amelyben visszapillantást vett az elmúlt 125 esztendőre, amelyről büszkén állította, hogy Istenfelem és hazaszeretet jegyében telt el. Gyönyörű szavakkal mutatott rá a lelkek újjászületésének szükségességére, amely a nemzet újjászületésére fog vezetni. A kétnapos ünnepség őszinte és hatalmas megnyilatkozása volt a református egyháznak és bizonyítéka annak, hogy a református egyház minden időben az egyetértés, testvériség és szeretet eszményét valósította meg a gyakorlati életben.

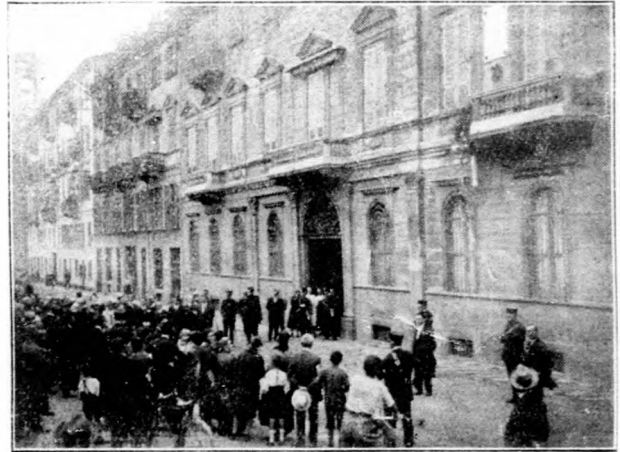
Középkori lópatkóval patkoltatta meg a lovát. A régi leletekben gazdag marcali-i járásban, most meg kopárpusztja sík mezéjén találtak egy igen érdekes és értékes középkori lópatkót, amelyben még a kovács-csinálta, durva vasszögek is hiánytalanul megvoltak. A patkó alakja nagyon elüt a maiaktól. Körül patavédő van rajta. *Valószínű, hogy valamelyik középkori harcos lóva vesztette el.* A legérdekesebb azonban az a patkón, hogy a szerencsés gazda, aki megtalálta, még aznap fölverette a lóva lábára, holott az érdekes lópatkó méltó tárgya lehetett volna a Somogy megyei Múzeumnak.

Hogyan dolgoznak a kommunisták? Krisztánia vízvezetékét a levegőbe röptették. Hatvanezer lakos vízellátás nélkül maradt. A merényletet kommunisták követték el.

Gróf Hadik János az Iparosok Szövetkezetének új elnöke. A kormányzó gróf Hadik János belső titkos tanácsost az Iparosok Országos Központi Szövetkezetek elnökévé ki-nevezte.

Kitüntetett tűzoltóparancsnokok. A belügyminiszter legfelsőbb felhatalmazás alapján Simon Sándor székesfehérvári tűzoltóparancsnoknak, Darvas László szerencsi tűzoltóparancsnoknak, Dézsi István és Biró Antal debreceni tűzoltótiszteknek és Máczé Endre kiskvárdai önkéntes tűzoltóság parancsnokának a tűzoltás és mentés téren huszonöt éven át kifejtett érdemes tevékenység jutalmazására alapított díszéremet adományozta.

Gyerekeknek nem szabad adni dohányt a trafikokban. A pénzügyminiszterhez újabban tömeges panasz érkezett a fiatalkorúak ellen, akik az utóbbi időben mértéktelenül dohányoznak. A miniszter most rendeletet adott ki, amely gátat vet a fiatalkorúak immár szenvedélyévé vált dohányzásának. A miniszter rendeletében utasítja a trafikosokat, hogy ezentúl a legnagyobb figyelemmel szolgálják ki vevőiket és *gyermekeknek ne adjanak dohányterméket, bármilyen ürüggyel akarnak is vásárolni.* A miniszter rendelete következtében ezentúl csak tizenhat éven felülieket fogják kiszolgálni.

Kossuth Lajos lakóháza Turinban,

a Via dei Millén, emléktáblával megjelölve, amelyet a most ott járt magyar képviselők ünnepélyes formák között megkoszorúztak.

Új közlekedő út Csehszlovákia felé. A belügyminiszter rendeletet adott ki, amelyben az ország határát Csehszlovákia felé az eddig megállapított helyeken kívül *Nógrádszázál*, illetve Ráróspusztánál is megnyitotta október 15-étől kezdve a gépkocsiközlekedés számára. A személy- és áruforgalom ellenőrzését rendészeti szempontból e helyeken átruházott hatáskörben a nógrádszázali vámőrs látja el.

Főloszlattják a kártyaklubokat. Szeptember 17-én detektívek jelentek meg a Magyar Vitorlás klubban, ahol kártyarazziát tartottak és ez alkalommal tizenhárom játékosat előállítottak a főkapitányságon. A megindult eljárás során *Nádossy Imre* országos főkapitány a belügyminiszter nevében a Magyar Vitorlás klubot feloszlatta. Hír szerint a többi kártyabarlangot is ez a sors éri. Nagyon helyesen.

Gyermekek, akik gyalog akartak visszamenni Hollandiába. A minap a járási csendőrök Székesfehérvárról három kislányt fogtak el, akik porosak, fáradtak voltak. Látszott rajtuk, hogy messziről jöttek. Vallatásuknál elmondották, hogy ők a nyáron Hollandiában nyaraltak; nagyon tetszett ott az élet és elhatározták, akármiképp *visszamennek*. Sajnos, csak a fehérvári határig jutottak. A három vállalkozó szellemű kislányt hazaküldték szüleikhez.

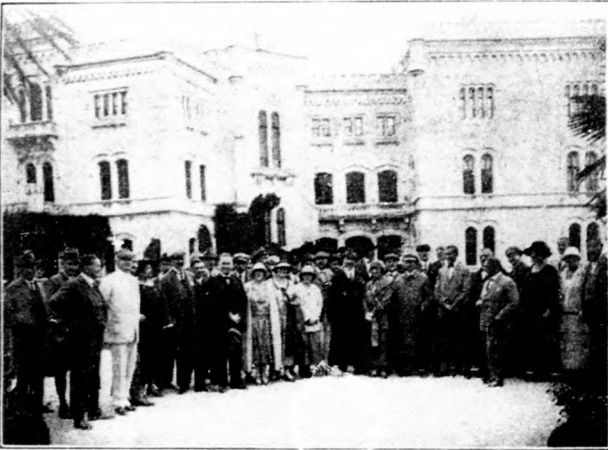
Ciril cár. *Ciril* nagyherceg, II. Miklós cár unokaöccse, az ki két évvel ezelőtt Párisban az üresedésben levő cári trón örökéi proklamálta magát, kiáltványt bocsátott ki, amelyben kijelentette, hogy a trónöröklés sorrendje értelmében Oroszországnak ő az uralkodója. Előkelő orosz személyiségek azt tartják, hogy bár a cári trón idegen földön áll, olyan központtá válik, amely körül minden hazáját szerető orosz egyesülni fog. A kiáltványt az európai orosz lapok is közlik.

A keresztény iparosok követelése. A Keresztény Iparosok Országos Szövetsége nagygyűlést tartott, amelyen az a vélemény jutott kifejezésre, hogy a háború kezdete óta nem volt olyan pangás az iparban, mint most. Az iparosok közül sokan adják vissza iparigazolványukat és vidékre mennek munkát keresni. Különösen az építőiparban elviselhetetlen a munkátlanlás. A részletüzletnél nagy körültekintéssel kell eljárni, mert rizikóval jár. A nagygyűlés sürgette a kisipari hitelkérdés megoldását. Határozati javaslatban követelték a behozatali tilalmak megszüntetését és bizonyos áruknál a vámtételek leszállítását, úgyszintén azt, hogy a kormány az 1923. évi adózásban az aranykorona átszámítást teljesen ejtse el, vagy igazságos átszámítási kulcsot állapítson meg.

Trockij a besszarábiai határon fenyegető tartalmú beszédet intézett az ottani szovjetszapatokhoz **Románia ellen.** Többek közt kijelentette, hogy Románia vagy önként kiüríti Besszarábia területét, vagy teljes mértékben **érezni fogja a vörös hadsereg proletár ezredeinek erejét.**

Rimaszombat aranykönyvét ellopták. Kétszáz év óta volt Rimaszombat város birtokában egy aranykönyv, amelybe azoknak a polgároknak neveit jegyezték be, akik a városban illetőséget nyertek. Ezt a könyvet, amely az illetőség megállapításánál fontos dokumentumként szerepelt, most ellopták. A lopással a város közönsége és az egész Felvidék lakossága a cseh köröket gyanúsítja, mert csak nekik érdekük, hogy a nekik nemtetsző elemek illetőségéről ne legyen bizonyíték.

Az Olaszországban járt magyar nemzetgyűlési képviselőik csoportja a miramarei kastély előtt.

Robbanás az óbudai jéggyárban. Óbudán, a Szentendrei-út 15. szám alatt levő, a Reisz és Hajós-féle kistályjéggyárban súlyos kimenetelű robbanás történt. Gersich László gépész tíz munkással tartózkodott a még nemrég berendezett gépházban, amikor a kompresszor hengerfedele robbanás következtében darabokra szakadt széjjel és a szertehulló vasdarabok mind a tíz munkást megsebesítették. A robbanáshoz két kerület tűzörsége vonult ki, akik csak gázmaszkkal tudták megközelíteni a robbanás színterét, mert a széjjelfolyt ammoniak fojtogató bűzt árasztottak. A mentők a Margit-kórházba szállították a sebesülteket. A vizsgálat megindult. A kórházban megállapították, hogy valamennyi sérült fagyási sebeket szenvedett.

Tót mezőgazdasági múzeum Pozsonyban. Pozsonyban a Dunaparton, az iskola közvetlen közelében megkezdték a tót mezőgazdasági múzeum felépítését.

Elismerés a Harangművek igazgatóságának. A Harangművek R.-t. tek. Igazgatóságának Budapest. F. hó 17-én leszállított «Gis»-hangú 483 kg. súlyú harangjuk úgy a fenszentelést végző megyés püspök úr ó méltóságának, valamint mindnyájunknak úgy a hang szépsége, nemkülönben alakja tekintetében tetszésért teljes mértékben megnyerte. A harang tiszta csengése, precíz hangja tökéletesen megfelel úgy az ígértüknek, mint a mi várakozásunknak. Midőn ezen őszinte elismerésemet tolmácsolni szerencsém van, egyúttal fogadják hálás köszönetemet a harang felszerelése körül is kifejtett előzékeny segítségükért. Teljes tisztelettel vagyok Rákosszentimre, 1924. évi szeptember hó 20-án. Lokaicsek Károly s. k., plébános.

Kétszázötvenmillió tűzkár. A győri székeskáptalan markotabödőgei uradalmaiban a minap este eddig ki nem derített okból, de minden valószínűség szerint vigyázatlanság következtében kilyguladtak a pajták és ólak. Bár a pusztító elem megfékezésére a helybeli és a szomszédos községek tűzoltósága mindent elkövetett, mégis bennégett 57 anyasertés és 228 szopósmalac. A kár meghaladja a 250 millió koronát.

Sírályok a Dráva mentén. Az ideai nagy esőzések, úgy látszik, az állatok életvilágában is változásokat idéztek elő. Az esőzések folytán felgyülemlt talajvizek lepek meg most is a Dráva-mentét. A vizekben a halak, békák ezrei és a rovarok milliói lennek tanyát, bőséges táplálékot szolgáltatva azoknak az állatoknak, melyek ezeket felfalják. A gólyák, gémekek seregesen lepek a lapályokat. Sőt a nyár folyamán **egész sereg tengeri sírály is ellátogatott ide.** Honnan jöttek, hová mentek, nem tudni. Talán az Adriáról, talán a Balatonról. De igen jól érezték itt magukat. Napokat, sőt heteket töltöttek egy-egy falu határát ellepő vizen.

Amiért a színész a halálba menekül. A **bécsi Burgszínház** egyik öltözőjében Sattler Cirill 22 éves színész föbelötte magát. A színész a Burgszínház minapi előadásán belesült a szerepbe s noha ezt a közönség nem is vette észre, annyira lelkére vette, hogy revolverrel halántékán lőtte magát. Sebesülése halálos.

Berlinben lesz a huszonharmadik világbéke-kongresszus. Október 2-től 8-ig lesz Berlinben a 23-ik világbéke-kongresszus, amelyet a békegyesületek nemzetközi szövetsége hívott össze. A nyilvános tanácskozás október 5-én az utolsó tíz év halottainak emlékére rendezett **gyásznapossággal kezdődik.**

Tűz a moziban. Szmirnában kigyulladt egy mozgóképszínház, amely porráégett és száz ember odaveszett a lángokban. Egy későbbi szmirnai távirat szerint a tűzkatasztrófa következtében 20 ember halt meg, 20 megsebesült és 25 ember eltűnt. Attól tartanak, hogy Izmed basa sógornője a halottak közt van.

Az aradi börtön borzalmi. Borzalmas részleteket mondott el egy magyar munkás, aki a megszállott Erdélyből, oláh fogságból tért vissza. A sokat szenvedett magyar ember, aki mint hűs ipari munkás dolgozott Budapesten, karácsony táján jobb elhelyezkedési lehetőség reményében Erdélybe ment. Utleve nem volt s ezért az oláhok elfogták s mint kémgyanust az aradi várba zárták. Bokáig vízben, férgekkel teli földalatti cellában éhezették hónapokig, azután Nagyszébenbe vitték, ahol puskatussal és bikacsökkel vallatták. Lábujjairól puskatussal verdesték le a körmöt, étel helyett botot kapott, végül is visszavitték Adra a földalatti börtönökbe. Sokáig szenvedett ott, végül sikerült kiszabadulni s testben, lélekben megkínózva jött vissza magyar területre. A sokat szenvedett magyar munkás sorsa intő példaul szolgálhat azoknak, akik a demarkációs vonalon túl akarják megkeresni mindennapi kenyerüket.

Mennyivel lehet hamarabb utazni léghajón Amerikába, mint vasúton vagy hajón. A Zeppelin III, két napi próbarepülésén észlelte alapján szakértői oldalról a következőket állapították meg: Az amerikai út Friedrichshafentől Hollandián és csatornáin át Amerikába 7000 kilométer. Minthogy a hajó átlag 110 kilométer óránkénti sebességgel haladt, az út 60—66 órát fog igénybe venni. Ugyanez az út vasúton vagy hajón legalább 160 órát, vagyis körülbelül hét napot venne igénybe.

Egy francia kastély titka. A francia rendőrség rejtélyes ügyben nyomoz. **Dinart** község mellett egy főúri kastély áll, amely az állítólagos **Champaubert** márk tulajdonában volt. Erről a márkiról senki sem tudott semmit, de mindenki óriási vagyonú embernek tartotta. Nemrégiben azonban arról kezdtek suttogni az emberek, hogy a **kastély szörnyű bűnök tanyája.** A kastélyba nem léphetett be más, mint a márkinak bizalmas emberei s már ezért is titokzatosnak tartották a kastély lakóinak életét. Néha vendégek érkeztek a márkhoz, így nemrégiben a környéknek egyik gazdag kereskedője. **Ez a kereskedő a látogatás óta eltűnt.** A lakosság körében nagy feltűnést keltett az elűnés s az a hír terjedt el, hogy a kereskedő még most is a kastélyban tartózkodik. A párisi rendőrség legnagyobb titokzatlansággal megkezdte a nyomozást, amelyről csak annyi szivárgott eddig ki, hogy megállapították, miszerint **a tulajdonos nem márk, hanem a nemzetközi bűnöző világ egyik jól ismert alakja.** Az álmárki a kastélyban négy földalatti cellát ásott, **magához csalta a gazdag embereket s azokat ezekben a cellákban tartotta.** A fogságban tartott emberekkel a márk minden falatot megfizetett. Eddig nem sikerült felfedezni, hogy az áldozatok hová lettek, miután a márk eltűntette őket. Az állítólagos márkinak legutolsó terve az volt, hogy Páris legvagyonosabb ékszerészét csalja ki magához s hasonlóan bánik el vele. A francia közvélemény most izgatottan várja a nyomozás eredményét.

Hűsevő növények. Mindenki jól tudja, hogy a növények legyen az bár hatalmas tölgyfa, vagy csak kicsiny, illatos ibolya, táplálékát gyökerei révén a földből szívja, még pedig úgy, hogy a vízben feloldódó anyagokat magához veszi és szükséglete szerint feldolgozza. Ezért kell a földet időnként trágyázni, hogy pótoljuk azokat az anyagokat, melyeket a növény már előzőleg kivont. Vannak azonban növények, amelyek nem elégednek meg a földből szivott táplálékkal, hanem még azonkívül más és pedig állati táplálékot is kívánnak. Ezeket a ritka növényeket hűsevőknek nevezzük. A hűsevő növények tulajdonképpen úgy viselkednek, mint az emberek. Kétféle táplálékot vesznek magukhoz. Részből a gyökereik révén a rendes növényi eledelüket, másrészt leveleikkel vagy leveleikből alakult tömlő révén az állatiakat. A tömlős hűsevő növényeknek a levéllel összekapcsolva egy zsákszerű alkotmányuk van, amely színével, rothadt kutyára emlékeztető szagával, vagy furcsa alakjával magához csalogatja a gyanútlanul mázskáló rovarokat. A rovarok, amelyek szintén eledel után járnak, azt hiszik, hogy a tömlőben rothadó hús vagy egyéb nekik való táplálék van és annak megszerzésére bemásznak a zsákba. Mikor így bejutottak a csapdába, a tömlő kijáratát egy csapóajtószerű levéllel lezárul és az elfogott áldozatot a növény nedve megöli, részekre oldja és csak úgy, mint a gyökér a vízben feloldott ásványokat, a táplálékzárta felhasználja. Nem ilyen mesterkelt módon, de azért éppen olyan ügyesen vadásznak bogarakra azok a növények, amelyek szimpla leveleikkel fogják meg az ennilalójukat. Ezeknél, ha a bogár rászállt a levélre, akkor az összezárul, mint a könyv lapjai és többet nem enged szabaddon azt a szerencsétlen hangvát vagy egyéb férget, amelyet a balsorsa oda vezetett. Hazánkban ilyen hűsevő növény a kereklevélű harmatfű és a közönséges ciczoka. Ezeket a növényeket minden vízmentes lakos ismeri és sokszor gyönyörködik kék és sárga virágaikban, nem is gondolva arra, hogy ezek az ártatlannak látszó növények csak olyan vérengzők, mint a tigris, meg más vadállatok, amelyek szintén elevenen falják fel áldozataikat. A legveszedelmesebb hűsevő növény azonban Afrikában vannak és a szép virágaikról oly jól ismert orchideák fajához tartoznak. Ezek már nagy lepkéket, darazsakat és más hasonló állatokat is el tudnak fogni.

Mindenütt zsarolnak az oláhok. Ismeretes, hogy Biharpüspökön vizsgálják az Erdély felé utazók útlevelét és podgyaszát. Az új magyar határig terjedő 4–5 kilométeres úttér a románok nyolc tilt, illetve 3600 koronát szednek az utasoktól. A mult szombaton váratlan dolog történt. Az útlevelévizsgálat után a gyanútlan utasok előtt becsukták az ajtókat és kijelentették, hogy csak azt engedik ki, aki 140 ezer koronát lefizet a határig terjedő úttér. Az utasok eleinte tiltakoztak a zsarolás ellen, mivel azonban a vonat már közel állt az induláshoz, kénytelen-kelletlen lefizették a követelt összeget. Csak néhány élelmesebb utasnak sikerült egy portást megvesztegetnie, ki 50–60 leierért kibocsátotta őket a hátsó kerülő ajtón. A megszarolt utasoknak természetesen első dolguk volt a biharkeresztesi magyar állomásfőnökségnél panaszt emelni.

Egy nagy pusztulása. Az északamerikai Shasta-hegység csúcsa tizenöt ezer négyzetméter területen lezuhant. A hatalmas kötömeg útjában **örüsi pusztítást végzett.**

Boszorkányos számolótehetség. Több évvel ezelőtt bejárta a világot a svájci csudagyerekeknek, **Inaudi**-nak a híre. Csodálatosan számolt fejből; minden eddigi híres fejszámolót felülmúlt. A csudagyerek közben idős férfiú lett és hosszú szünet után újra hallat magáról. Ez is ritkaság. A csudagyerekből ritkán lesznek csudaberek. Inaudi megmarad fenomenális számolóművésznek. A napokban Párisban szerepelt Óriási táblára írta fel a tanár amit a közönség diktált. Tizenegy számvetést. Köbgyökvonást, osztást, összeadásokat, kivonásokat, szorzásokat. Hamarosan tele volt a tábla számokkal. Inaudi háttal fordult a táblának és minden egyes példát hangosan ismételt. Mikor mind a tizenegy példa fel volt írva, akkor Inaudi lezárja szeméit, halkán morgom, mintha imádkoznék, többször meg-megáll és a publikummal tréfálkozik és egymásután megmondja mind a tizenegy példa eredményét, abban a sorrendben, amelyben a táblára irattak. A tudós professzor pedig írásban számol, még el sem készült valamennyivel, mikor Inaudi már diktálja az eredményeket. Mondani sem kell, hogy mindegyes volt.

Ki találta fel előbb az aranykészítést. Néhány hónappal ezelőtt jött a meglepő hír, hogy egy német tudós, **Miethe** tanár, megtalálta az aranycsinálás titkát, amelyet hosszú évszázadokon keresztül kerestek. Később kiderült, hogy **Miethe** felfedezésének gyakorlati értéke egyelőre nincs, mert a mesterségesen előállított arany sokezerszer drágább, mint a földből előkerült csillogó nemesfém. **Miethe** tanárnak tehát csak a tudományos dicsőség maradt, ezt is veszélyezteti azonban egy **Hantaro Nasako** nevű japán tudós, a tokiói egyetem tanára, aki magának követeli a találmány elsőbbségét és azt állítja, hogy ő már előbb állított elő higanyból aranyat, mint **Miethe**. A két tudós tehát összevetett. Hiába, az arany mindig vizslyt szft a halalos ellenséggé teszi még a testvéreket is.

TRÉFÁK

A hit.

A fegyházlátogató megszólít egy fegyencet:

- Mondja barátom, miért kapott maga tíz esztendőt?
- A hitem miatt.
- Hogy hogy?
- Hát instálom, azt hittem, hogy nem derül ki a betörés.

A bánatos konfliktuskocsis.

— No Józsi bácsi, miért horgassza le úgy az orrát? Kevés talán a borralaló?

— Éppen az a baj, — feleli a megszólított kocsis —, hogy minden utas annyi borralalót ad, hogy *becsületesen ki se káromkodhatom magamat!*

A goromba kérdés.

- Kisasszony, ön hány tavaszt látott?
- Huszonötöt.
- Ejnye, csak nem volt 15 éves koráig vak?

Alapos tévedés.

Anyós: És miért akar a férjed elválni?

Fiatalasszony: Azt hiszem, miattad, mama.

Anyós: Ejnye, a szemtelen! Csak nem képzeled, hogy hozzámegek feleségül?!

Röviden, de velősen.

Kohn Sámuel ügyvédi pályára lép. Az utolsó szigorlatnál tart. Írásbeli dolgozatokat oszt ki a tanár és reá nehéz feladat ki-dolgozása vár.

Feladat: Ön az alperest képviseli, domborítsa ki dolgozatában a védő beszédét.

Sámuel a fejét vakarja, a körmét rágja, de a munka sehogy sem akar menni. Ijedten kapja fel fejét, mikor látja, hogy a többiek mind elkészítették dolgozataikat csak ő nem írt egy szót sem. Fogja gyorsan a tollat és nagy betűkkel írja dolgozatára *«A peres felek kiegyeztek»*.

A tanár ki szintén jókedélyű bácsi, mikor a dolgozatokat osztályozza és meglátja Sámuel dolgozatát, mosolyog, veszi vörös ceruzáját és még nagyobb betűkkel írja:

«Ita a peres felek kiegyeztek, akkor ügyvédre nincs szükség».
És Sámuel megbukatta.

(Beküldte Braun Andor, Kúndgota.)

Mindazoknak,

akik orvosi rendelésre kávé nem isznak és akik kávé jelenlegi magas ára miatt vásárolni nem akarnak vagy nem tudnak, helyes kivezető utat, illetve tökéletes pótlószert találnak, ha a régóta bevált **Franck-féle Enrilo**-t használják, mely minden egyéb pótlék hozzáadása nélkül a babkávé ízét legjobban közelíti meg, kellően erős, valamint összetétele miatt nagyon tápláló, kiadósága pedig az állandó fogyasztásra rendkívül olcsóvá teszi.

Enrilo

REJTVÉNYEK

1. Pótlórejtvény.

— rany	— ép	— rő	— ár
— ér	— ér	— a	— mel
— r	— rat	— ép	— ád
	— ap	— r	

A hiányzó kezdőbetűk egy ismert közmondatot adnak.

(Beküldte Jámhor Sándor Hosszúhétváryról.)

2. Kockarejtvény.

a	á	n	a	e	d	e	i	e	ü	é	g	v	e	a	g	a
h	z	d	k	r	n	ü	t	l	n	l	h	i	ó	m	r	

(Beküldte ifjú Tóth S. András Orasházáról.)

- 15, 16, 8, 32, 28, 34, 35. Évszak.
 9, 10, 11, 20, 21, 22. Nyári munka.
 12, 13, 14, 33, 17, 18. Asszonyok készítik.
 2, 1, 31, 7, 19. Veszély idején áll elő.
 23, 25, 24, 3. Állatok eledele.
 24, 26, 27. Női név.
 3, 6, 5. Isten áldása.
 4. Mássalhangzó.
 1—35. Közmondás.

(Beküldte ifjú Papp Imre Szentestől.)

A rejtvények helyes megfejtését a megfejtők és nyertesek névsorával 42-ik számunkban közöljük.

A 36-ik számban közölt rejtvények helyes megfejtése:

1. Számrejtvény:

4	15	23	35	9
15	23	9	4	35
23	9	35	15	4
35	4	15	9	23
9	35	4	23	15

2. Talány: Sándor, Bálint, Gáspár, Fáni, Miska.

3. Betűrejtvény: János, átok, nos, ok, s.

Megfejtették: Kiss Elek, Ókrós Vince, Braun Andor, László Zoltán, Dori József, Széll István, ifj. Horváth Miklós, Gonda Vince, Krivácska János, Marosi Ferenc, Ragó István, Kollár István.

Jutalomkönyvet nyertek: Kollár István (Becske), Széll István (Földmezővársárhely), Dori József (Szabadszállás), Ragó István (Rábaszovát), Marosi Ferenc (Dombóvár).

A 37-ik számban közölt rejtvények helyes megfejtését a megfejtők és nyertesek névsorával a jövő héten közöljük.

VÁSÁR ÉS PIAC

(Fővárosi árak szeptember hó 28-án.)

Liszt- és őrleménypiac. Dupla 0-ás 6600, 0-ás 6300, 2-es 6100, 6-os 5200, takarmányliszt 3200, korpa 2300, 1-es rozsliszt 3800, 75%-os egységes rozsliszt 4000 korona volt kilogrammonként paritásban, zsákkal együtt.

Takarmányvásár. Rétiszéna, elsőrendű ó 150—155.000, másodrendű ó 105—135.000, harmadrendű csomagolásra 65—100.000, sarjuszéna 120.000, muharszéna 120—170.000, lucernaszéna 150—220.000, slomszalma 70—85.000, zsupszalma 100—115.000, zsupszalma, 1 kéve 3500—4000 K. **Mittakarmánypiac.** Korpa 2150, 8-as takarmány 2700, konkoly 2300, repaszele: 1800, malátacsira 2000, szárított moslék 2800, szárított törköly 2500, olajpogácsa 1900, extrahált 1200 lótag 1200 korona kilogrammonként.

Vetőmagvak. Árak nyersárúért 100 kilogrammonként. Fehérbab 500—505.000, tarkabab 430—450.000, baltacimmag 340—360.000, biborheremag 450—500.000, viktóriaborsó 400—420.000, ősi borsó 400—420.000, tavaszi búkköny 250—270.000, ősi búkköny 450—480.000, szőszbúkköny 600—680.000, cirokmag 200—240.000, csibehur 300—320.000, csillagfürt 270—300.000, fűmagvak, angol perje 1,200—1,500.000, fűmagvak, olasz perje 1,200—1,500.000, fűmagvak, csomós ebir 1,200—1,500.000, kendermag 600—700.000, fehér köles 320—340.000, szürke köles 250—270.000, köles, paprika 280—300.000, lenmag 580—600.000, kismézdő lencse 350—400.000, nagyszemű lencse 650—700.000, lóheremag, nyers, nagy-arankás, nem tisztítható 1,700.000—1,900.000, lóheremag, nyers, nagy-arankás, tisztítható 1,800.000—2,000.000, lóheremag, nagy-arankamentes 2,200.000—2,400.000, lóheremag, fehér, ólomzárólt 3,200.000—3,400.000, lóheremag, vörös, ólomzárólt 3,000.000—3,200.000, lucernamag, nyers, nagy-arankás, nem tisztítható 1,400—1,600.000, lucernamag, nyers, nagy-arankás, tisztítható 1,700.000—1,800.000, lucernamag, nagy-arankamentes 1,900.000—2,000.000, lucernamag, fehér, ólomzárólt 2,500.000—2,600.000, lucernamag, vörös, ólomzárólt 2,300.000—2,400.000, mák 1,350.000—1,450.000, muharmag 340—360.000, mustármag 550—650.000, napraforgó 350—400.000, tatárka 340—350.000 K.

Végőmarhavásár. Árak: ökrök legjobb 16.500—19.000, kivételesen 20—20.500 középp 12—16.000, gyenge 6—11.500, bika, jobb 14—15.000, kivételesen 19—19.500, bivaly 7—11.500, tehén, jobb 13.500—18.000, kivételesen 18.500—19.000, gyengébb 6—13.000, kicsontozni való 5—6.500, növendék 8—14.500 korona kilogrammonként elősúlyban.

Sertésvásár. Könnyű sertés 26—27.000, középminőségű 27—28.000 nehéz ser és 27.250—28.500 korona kilogrammonként elősúlyban.

Lóvásár. Igás kocsi, nehéz 8,000.000—15,000.000, igás kocsi, könnyű 5,000.000—15,000.000, számár 1,700.000—1,800.000 korona.

Gyapjúpiac. Az árak 40—47.000 korona között mozognak minőség szerint szennyes állapotban kilogrammonként.

Nyersbőr. Marhabőr 17—18.000, száraz marhabőr 34—35.000, borjúbőr fej nélkül 33—35.000, száraz borjúbőr fej nélkül 66—70.000, sózott lóbbőr 180—220.000, száraz lóbbőr 140—150.000, gyapjas juhőr 22—23.000, nyirott juhőr 22—23.000, báránybőr 24—26.000 korona kilogrammonként a budapesti vágóhidon.

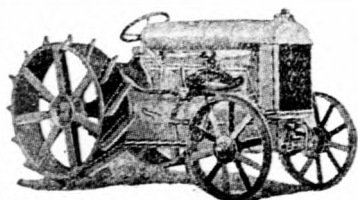
Tej és tejtermékek. Tejjes tej 5500—6000, tejszínhab 48—50.000, tejfel 20—26.000 korona literenként, vaj 50—84.000, nagyban 54—62.000, tehéntúró 14—20.000, juhtúró 35—40.000, ementáli kicsinyben 70—90.000, nagyban 50—64.000, gróji kicsinyben 55—70.000, nagyban 36—45.000, trappista kicsinyben 42—50.000, nagyban 26—32.000 korona kilogrammonként.

Baromfi és tojás. Csirke, párja 40—120.000, tyúk, párja 70—130.000, hizott ruca 38—40.000, libamáj 60—90.000, lúdzsír 65.000 korona kilogrammja, tojás darabja 1800—2300 korona.

Zöldség és gyümölcs. Sárgarépa 2000—4000, petrezselyem 2—5000, kalarabé 1500, vöröshagyma 2000—3400, fokhagyma 9—17.000, cékla 2—3000, fejeskáposzta 1—3000, kelkáposzta 2—4000, fejesaláta, darabja 9—12.000, rózsaburgonya, kicsinyben, kilogrammonként 2—3000, nagyban, métermázsánként 165.000, fehérburgonya, kicsinyben, kilogrammonként 1—2000, nagyban métermázsánként 111.000, uborka 2—3500, zöldpaprika 15 0—2000, tök 1000, zöldborsó 20.000, karfiol 10—24.000, zöldbab 2—3000, torma 10—30.000, sóska 2—4000, spenót 2000, champignon-gomba 25—70.000, alma 5—16.000, birsalma 4—10.000, körte 8—30.000, szilva 5—8000, szőlő 8—24.000, dió 12—24.000, gesztenye 18.000, ősi barack 8—20.000, sárga dinnye 3—6000, görög dinnye 1—2000 korona kilogrammonként.

Idegen pénznemek legmagasabb ára 1924 szeptember 30-án 1 angol font 346.000 K, 1 dollár 77.540 K, 1 francia frank 4086 K, 1 cseh korona 2307 K, 1 román lei 401 K, 1 szerb dinár 1073 K, 1 osztrák korona 109 K, 1 olasz lira 3395 K, 1 svájci frank 14.880 K. Zürichben 100 magyar koronáért 0.0068 svájci frankot fizettek. — Arany- és ezüstpénzek: Húszkoronás arany 335—337.000 K, ezüst egykoronás 6100—6200 K.

Főszerkesztő: Meskó Pál. Felelős szerkesztő: Héjji Imre dr. Főmunkatárs: Buday Barna. Felelős kiadó: Bak Imre.

FORD HALTENBERGER VILMOS
 autorizált Képviselete
FORDSON-TRACTOR FORD
 Petroleummal. SZÁNT-HAJT-CSÉPEL-VONTAT. Petroleummal.
 A legolcsóbb gazdasági erőgép. A világon páratlanul elterjedve.
 Elsőrendű referenciák a legnagyobb gazdaságoktól. Ára ab Triest 561 dollár.
 Tel. 66—15. Budapest, VI. ker., Nagymező-utca 19. szám. Tel. 66—15.

AZ ALVÓ VŐLEGÉNY

Elbeszélés. Irta: Zsoldos László.

(7. folytatás.)

— Földrengés! — a tánchelyiségből s a följebb fekvő sörházból támo­lygó alakok iparkodtak félénken lefelé a széles lépcsőzeten a még mindig zsúfolt étterembe, ahol vagy egy teljes percen át olyan zürzavarban gomolygott a megrettent embertömeg, mint ahogy a babyloni nyelvzavart ábrázotják az elemista hittankönyvekben. Az első földlökés már tova­hullámozott és ha ezzel be is végződött volna a váratlan esemény, igen valószínű, hogy a társaságba hamarosan vissza­ért volna az elfulladt jókedv s a bátrabbja talán még a fél­benmaradt táncot is folytatta volna. Hanem a morajló Föld­isten alig engedett időt a föllélegzésre s az első lökést máris nyomon követte egy, talán nem is erősebb, csak erősebb­nek képelt másik. Azután rögtön a harmadik, negyedik, ötödik, hatodik. Hanem ennek a végét már senki sem várta meg a Vigadó födele alatt. A harmadik lökésnél valaki el­ordította magát, hogy:

— Meneküljünk! — és az estélyi öltözékek alól veszett bukfacezéssel ugrált ki a dult arcokra az életosztón. Akik néhány perccel ezelőtt még vidáman csevegtek vagy koccin­tottak egymással, most, mint a megvadult csorda, rohantak örült kavargással a kijárat felé, egymást taszigálva, félre­lökve, egymáson ugrálván keresztül, bukdácsolva s aki meg­látorodott és elesett, azt habozás nélkül letiporva. Sikítás, üvöltés, jajveszékítő tülekedés s végül egy nagy csapat halálra­rémült, összevissza ráncigált bálruhás férfi, nő, leány, néni, mama, család­fő, hajadonfő, dideregve kant vacogott téli­kabát, boa, belépő nélkül, a csodálatoskép hirtelen kitisztult fehér, hideg éjszakában. Mert a havazás, mintha kettévágták volna, megszűnt a földrengés közben.

A földrengés szerencsére minden nagyobb baj nélkül tovább vonult. Házak nem dültek össze, a Duna nem csapott ki medréből, nem zuhant le a vízbe sem a Lánchíd, sem pedig nem omlott az emberek fejére a budai Vigadó, csupán egy percekig tartó halálfélelmen esett át mindenki ltt-ott megrepedezve báméskodtak a holdvilágban a házfalak s helyyel-köz­zel egy-egy könnyelműben odaillesztett pillér szakadt le (most már csak, ahogy visszagondoltak rá) nagy robajjal egyik-másik épület oldaláról (ámbár sokkal igaz­ságosabb volna, hogy ha már valaminek zuhanni kell, hát a pillér helyett inkább a pallér kalimpálna lefelé a magas­ból). A Vigadó előtt a parkszerű, fehér térségen, a mellette futó Fő-utcán, mögötte az Iskola-utcában meg a Várhegynek kapaszkodó zig-zug utcácskákon mindenütt nyitott ablakok, kivilágított szobák, kitárt kapuk és az út közepén a hidegtől meg az ijedségtől reszkető hiányos öltözékű alakok, amint izgatott taglejtéssel beszéltek el egymásnak a történeteket. Miután már vagy két perc óta nem érződött újabb lökés, a Vigadó menekültjei is kezdtek magukhoz térni a szabad levegőn s visszatódultak az étterem tárva-nyitva maradt ajtajához, hogy miután ők maguk némileg biztonságban érezhették magukat, most már segítsenek kihozni azokat is, akiket a halálfélelem lovagiatlan pillanatában oly igazí, em­berre valló módon a földre tapostak. Ez a kihalászó műve­let természetesen nem mulhatott el jajgatás és fogak csikor­gatása nélkül.

Bizony tragikomikus jelenetek voltak ezek, csak épen, hogy most már a veszély elmúltával, valamicskével több volt bennük a tragikum, mint a komikum.

VIII. FEJEZET.

Kecskéssyék közül csupán a család­fő jutott ki a rendes úton az étteremből; az ajtón keresztül a maga lábán. Szakács művezető, aki maga is attól tartott, hogy ha erősödnek

a lökések, hát fejükre szakad a mennyezet, látván a kijárat körül az örült tülekedést, egy néma intéssel maradt pá­rancsolt a hölgyeknek s a következő — épen most aludt ki a teremben a villamos világítás — pillanatban két üres, vastag pezsgős üveggel a kezében nekirohant a legközelebb eső óriási ablaktáblának s néhány csapással két lélegzetvétel alatt akkora rést tört ki a hatalmas tükörfüveg­ből, amin már sértődés nélkül ki lehetett bujni a teremből. Most rögtön visszaro­hant a gépészmérnök családjáért, de legnagyobb megdöbbenésére már csupán Kecskéssynét meg Melanie­et találta ott az asztal mögött, ahol alig egy perc előtt hagyta őket. Magda, az ő aranyhaju szőke Magdája nem volt sehol.

— Hol van Magda kisasszony! — kérdezte öszön­szerű rémülettel.

— Magda? — Nem tudom, — hebegte az asszony, aki maga is csak most vette észre, hogy a nagyobbik leánya eltűnt mellőle. — Hát hol van, az Istenért? Magda! Magda!

Alattuk még ingott a föld, körülöttük, mellettük az ajtó­nál a halálrémület hangjai kavargtak a kívülről becsapó hideg légáramlatban, mint valami rikoltó, fekete madár, Melanie sikoltozni kezdett, hogy:

— Mama, mama, mindnyájan itt veszünk! — Szakács­nak tehát nem volt ideje a tanakodásra, hanem félkezével az asszonyt toltta maga előtt előre, másik karjára pedig, mint a pólyhőt felkapta a kisebbik leányt, egy ugrással ott ter­mett a kitört tükörablaknál és a következő percben már ki is emelte őket az ablakon keresztül a szabadba.

Csak most vette észre, hogy a bal kezefeje meg a ruhája csupa vér: egy vastag üvegdarab majdhogynem végig keresztbe hasította a kezefejét. Igen, igen — most vette csak észre, hogy Melanie májszínű selyemruháján is ott van a tenyere vérző nyoma.

Mit vér? Rácsapta hamarosan a zsebkendőjét és mi­alatt a balkezevel görcsöt kötött valahogy a kendőn, visszaro­hant a zsvajgó terembe, izgatottan kiáltva:

— Magda kisasszony! Magda kisasszony!

Semmi válasz.

— Magda kisasszony! Magda! Magda! — ordította most már torkaszakadtából, ide-oda futkosva a sötétben, de Mag­duska semmi hívó szóra nem jött elő. A föld nyelte el (bizony most majdnem közel jártak ehhez az eshetőséghez), vagy hova lett, se Szakács nem tudta, sem a Kecskéssy házaspár és Melanie, akikhez vagy öt percnyi vad körben futkosás után a művezető megint kisietett a vendéglő előtt fehér­lő kis parkba, mert hogy mostan ott gesztikulált, vi­tatkozott, civakodott egymással a szerencsésen kijött bái közönség.

— Jaj, hogy vérzik a keze! — nézett rá bizonyos irtózáttal a művezető zsebkendőkötésére Melanie. — Ugye­bár, megvágta az ablakkal?

— Az se baj, az se baj, de hol van Magda kisasszony? — felelt csaknem jajgató hangon Szakács.

— Jaj Istenem, gyerünk érte, bizonyosan bent van valahol — aggodalmaskodott Kecskéssyné s már indult is az ajtó felé. Ott azonban egyelőre még nem lehetett bejutni. A kitárt ajtószárny mögött vagy hat-hét jól megtaposott nyoszörgó ember feküdt egymáson, kétségbeesetten emel­getve a fejüket a fölöttük heverő testek alól, akárcsak egy egy csomó selyemhernyó, amit rádobnak egy másik eperfa­levélre.

— Akkor gyerünk vissza az ablakon keresztül, mérnök úr — szólt oda Szakács az apának, aki ugyancsak törülgette a homlokát hajadonfőn, egy száí frakkban, a csikorgó hideg­ben, hogy hol lehet a leánya. És a művezető, a zsebkendő

jobbát (amelyiken ekkoráig a kendő is csupa vér lett) szorosan becsavarva a frakkja előrecsapott szárnyába, még mindig hátratekintve Kecskéssyék felé, már épen vissza akart mászni a bezúzott ablakon a terembe, amikor a Vigadó főtcai kapuja felől egyszerre csak éles szírényével végigsüvöltött a kis fehér park mellett egy fehér autó. Úgy száguldott el a havon topogó báli közönség, meg Kecskéssyék és Szakács szeme előtt, akár a szélvész, hanem azért abban a tizedmásodpercben, amíg láthaták, többet láttak, mintha egy egész hosszadalmas családi drámá tnéztek volna végig. A gépkocsiban egy huszártiszt ült (fiatal és talán szőke, talán az, akit Magda az imént grófnak mondott és vad erővel rántott

vissza a mély ülésbe egy nyulánk, szőke leányt, aki kivágott, világoskék selyem bálruhában, a nyakába akasztott huszárbekeccsel) a park felé fordulva, széttárt karral, mintha ki akart volna ugrani a nyilsebesen rohanó automobilból.

— Magda! — sikoltott két lépést szaladva utána Kecskéssyék.

— A gróf! — kiáltotta Melanie. — Aki Zoltival jött az előbb!

Előkerült valahonnan az Iskola-utca felől csatagos, gyűrött egyenruhában Zolti is.

— Te, ki volt az a szőke gróf, aki veled jött az előbb fehér automobilon? — támadt rá Melanie, aki csak úgy táncolt idekint a hidegtől.

HARRACH OTTÓ

Ingatlanforgalmi vállalat
Budapest, Egyetem-utca 6.
Birtokok nagy számban előlegyeve, a t. gazdasági közönség bizalommal forduljon hozzám, minden igényt módomban áll kielégíteni.

Máthé András
vörösréz-
árugyár
Ujpest,

Károly-u. 11. Tel. 140-06. Pálínkfűző-
üstök, fűzőkészülékek és vörösréz mosóüstöket a leg-
primáris kivitelben állandóan raktáron tartok.

Pálínkfűző- és mosóüstök vörösrézből.
RÉZGÁLIC — RAFFIA — RÉZKÉNFOR
szab. Balaton-Turul- és Vermorel-rendszer

szőlőpermetező

szénkénevezők, háti és egy-
kezes kénporozógépek a legol-
csóbb gyáriáron beszerezhetők

SZONTÁGH PÁL rézárn-
gyár Bpest, IX., Üllői-út 19.

Levelek és rendelések gyors
és pontos elintézése miatt **TERÉNYI SAMU** cég-
főnök nevére Üllői-út 19. szám alá intézendők.

Dr. Héray Andor

Orsz. Földbirtokrendező Biróság által engedélyezett
Ingatlanforgalmi és üzletértékesítő irodája
Budapest, IX., Rákos-utca 11., földszint 1.
Törvényszékileg bejegyzett cég.

Sok milliót fizetünk évenként

Hollandiának virághagyományát, pedig ezeket
termelésére (jácint, tulipán, nárcisz stb.) a szent-
endrei sziget felsővége, talajánál és klímájánál
fogva a természetől rendelve van. Ily óriási jöve-
delmet hozó termelésre tízmillió forintot keresek.
Föld már van. Dörner főkertész, Tahitófalu.

Szakorvosi

rendelő vér- és nemibetegek
részére. Ezüst salvarsan-oltás!
Rendelés egész nap.
VII., Rákóczi-út 32. sz., 1. em. 1. (Rókussal szemben.)

Ekék, ekealkatrészek,

boronák, kapálóekék, fűkaszalók,

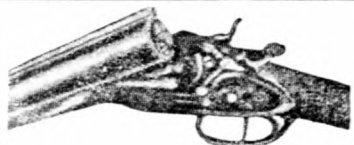
marokrakó és kévekető aratógépek,
lógereblyék, kézi-járgányosok,
motoros- és gőzcseplőkészletek,
szecska-vágók, répvágók, darálók,
morzsolók s minden egyéb gazda-
sági gép és szerszám a

„HANGYA“ mezőgazdasági
géposztályánál
szerezhetők be legjutányosabban.

Megbízható jó minőségű árút a legelőnyösebb árban

vásárolhatnak a tagok a
„HANGYA“
vidéki szövetkezeteiben.

KAPHATÓK: vászon, karton, kanavász,
zephír, szövet, kész férfi- és női-ruha,
kendő, harisnya, cérna, pamut, szabó-
kellékek, valamint mindennemű rövid-
kémű, konfekció- és díszműárúk.

MRÁVKÓ JÓZSEF UTÓDA

puskaműves és fegyverkereskedő
Budapest, VII., Károly-Körút 9.
Elvállal: mindenféle fegyver javítását, átalakítá-
sát és felújítását. — Elad: elsőrendű gyártmányú
golyós, sörétes, ismétlő és automata vadász-
fegyvereket. — Legjobb minőségű mindennemű
golyós, sörétes lövedékek, löszerek.

Szövetkezeteink figyelmébe!

Elsőrendű szinbőrből készült férfi, női és gyermekcipők,
box- és sevrőbőrből, továbbá munkásbakancsok a legjobb
minőségben a legjutányosabb napi árakon szerezhetők be a

„HANGYA“ ruházati és díszműárusztályánál.

MIKÉP LESZEK ERŐS ÉS EGÉSZSÉGES?

Ha egészségre nincs rendben, ha ideggyenge, vér-
szegény, elerőtlenedett, kimerült, fáradt, beteges,
ideges, izgatott, álmatlan, étvágytalan, lesóvá-
nyodott, ha ideges szívű, ideges gyomorba-
jántja, ha friss életerőt akar, kérje fenti című
nagyon tanulmányos könyvet. Díjtalanul küldi azt
kívánatra a **NUTRIGÉN VÁLLALAT** központja,
Budapest, VII. ker., Kertész-utca 50/a. sz.

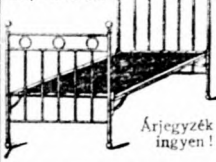
300 millió koronát vett be

az idén nálunk egy gazda 1200 négyzet-
öten földjeperből közönséges, nem szak-
szerű korai epertermeléssel. Szakszerű korai
epertermeléshez tíz millióval társat keresek.
Föld már van. Dörner főkertész, Tahitófalu.

JÖVEDELMEZŐ BURGONYATERMELÉS

Írta: **BERTSCH OTTO** m. kir. gazdasági tanár.
Egyetlen kisgazda sem nélkülözheti e könyvecskét,
ha komolyan el akarja érni azt, hogy az eddignél
nagyobb és értékesebb burgonyatermése legyenek.
Megrendelhető a pénz életes beküldése mellett a
„VASÁRNAP“ könyvosztályánál, Budapest, VI.,
Ó-utca 10. Ára bérmentes küldéssel 32.000 kor.

Budai fiók:
II., Fő-u. 59.

VASBUTOR
ágyasodrony
HAIDEKKEK

Árjegyzék
ingyen! **SÁNDOR, BUDAPEST**
ÜLLŐI-ÚT 48/27.

Földbirtokosok, földigénylők és jogászok
számára egyaránt nélkülözhetetlen!

Most jelent meg!

A FÖLDBIRTOKREFORM TÖRVÉNY ÉS NOVELLA

A végrehajtási utasításokkal, a kapcsolatos
rendeletekkel, magyarázatokkal, joggya-
korlattal és jegyzetekkel.

Összeállították:

Dr. Máté Imre és **Dr. Neubauer Ferenc**
mfnisz. fogalmazó, nemzetgyűlési képviselő, a
egyetemi tanársegéd, novella parlamenti előadója.

A könyv úgy van összeállítva,
hogy együtt látható az egyes jogesetekre
vonatkozó minden kapcsolatos rendelkezés.

AZ ATHENAEUM KIADÁSA

Kapható minden könyvkereskedésben és elárusítónál
Bolti ára (felárral és forgalmi adóval **119.000 K**